

Løgmannsrøðan 1978:

Neyðugt at brynja seg til broytt viðurskifti

Eg segði í fjør, at landsstýrið legði dent á at kanna viðurskiftini í Føroyum fyrri idnaði meira gjølla. M.a. við at fáa frá hondini nevndararbeiði, við høvuðsuppgávu at skráseta og gera yvirleit yvir tað, sum er framt av idnaði og koma við tilmæli um ábøtur innan tað, sum skapt er, eitt nú uppskot um samskipan av figgingini til idnaðin, bæði til i-løgu- og rakstur. Hetta arbeiði er stórt sæð nú frá hondini og fær landsstýrið fyrsta dagin endaliga álit- ið frá nevndini.

Okkara vinnuliv er soleiðis háttað, at vit framvegis megu ásanna, at neyðugt er at brynja seg til broytt viðurskifti. Møguleikarnir fyrri idnaðarbygging vóru fyrri 1960 skerdir vegna tørvandi grundiløgur. Í 1964 fingur við íleggingargrunnin fyrri Føroyar, 60 milj. grunnnin. Hansara endamálið var at figgja grundiløgur — sum grundarlag fyrri einum meira framkomnum samfelag.

Neyðugt við framhaldandi grundiløgur

Síðan eru gjørdar stórløgur í vegasamband, havna- lög, el- og telefon.

Seinastu 10 árin hava grundiløgurnar lagt stóð undir veruligari idnaðar- útbýgging, men skal idnaðurin vera hollur stuðul undir samfelagsbúskapinum, ja so er neyðugt við framhaldandi grundiløgu, soleiðis at útbýgging av idnaði ikki verður tarnað, tí hesar ikki eru gjørdar.

Tað er einki at taka seg aftur í, at krøvini til havnir, vegir, fergusamband, telefonsamband, orku- og vatnveitingar verða størri, skulu vit tryggja idnaðinum trygg kor.

Vit vita, at fleiri av okkara fiska- og flakavirkjum liggja við ætlanum og umsóknum um viðkan, nýgerð og stovnsetan av nýggjum virkj-

um, alt sum krevur munandi iløgur, harumframt eru umsóknir um veðhald og lán til mong onnur virkir á skránni í lötuni.

Tara- og hermetikk-idnaður

Vit kunnu vænta nakað av útbýgging innan kemiskan idnað í samband við taraveksturin fram við landi. Vit fáa liðandi eina byrjan á hermetikkviðgerð av rogni og livur. Roykivirkini mennast á útlendska marknaðinum, og í samband við tann idnað, sum skal uppbyggjast til viðgerð av svartkjaftinum til vøru av sama slagi sum Alaska- uppin var rávøra til — tær sonevndu fiskapylsurnar og annan idnað fyrri at veita mannaættini protein úr hesum virðismikla fiski, skulu vit inn í myndina. Klædna-, plastik-, hitaverks- og byggitilfarsidnaðurin, sum farin er at gera vart við seg á heimamarknaðinum, skal mennast, og vit mugu nýta stóru útbýggingina á skipasmiðjunum so, at vit greiða mesta viðlíkahaldið og nýbyggingina innan skipaflotan sjálvi.

Har arbeiði tørvar, tørvar kapitalur

Tann politikkur, sum hevur verið ferdur, hevur vist seg at elva til stórra áhuga fyrri meira fjøltáttum idnaði, og er hetta gott.

Men við tí virksemin, verið hevur, er tað kortini vorðið greitt, at arbeiðsmegin á mongum økjum setur mark fyrri, hvussu skjótt fram kann farast. Ofta er kunnleikin og hugurin at finna í økjum av landinum, har almikið virksemin er frammanundan, meðan øki, sum tørva arbeiði, ikki hýsa neyðugum kapitali ella iniciativ. At fremja eina umflyting her, og stuðla til neyðugt býti millum landspartar, verður lutvist almenn uppgáva.

Landbúnaðurin:

Ognarviðurskiftini og figgjan darvar

Landbúnaðurin hevur ikki rættuliga evnað at fylgt við í vinnuliga framburðinum, og eru tað ymisk viðurskifti, ið hava gjørt, at soleiðis hevur verið; ognarviðurskifti, veðurlag og geografisk viðurskifti umframt at figgjanin hevur verið ov litil.

Á figgjarglógini 1978/79 eru veitingarnar til landbúnaðin almikið hækkaðar, bæði sum beinleiðis studningsveitan og sum peningur at veita sum lagelig lán.

Landsstýrið er vitandi um, at arbeitt verður við ætlanum at at organisera sølu og keyp av landbúnaðarframleiðsluni, sum er ein høvuðsfyrirteytn fyrri øktari framleiðslu.

Vilja stuðla kooperativir

Í samgongugrundarlagnum, teir triggir flokkarnir samtyktu, var millum annað møguleiki fyrri, at kooperativir felagsskapir, sum vildu fremja sølu- ella framleiðslusamtøk kundu verða stuðlaði við studningi og lagaligum lánnum.

Tað hava ikki verið álvarsliðar royndir at nýta hendan møguleika, hvørki av fiski- og útróðrarmonnum, handverkarum, byggimeistarum ella øðrum framleiðarum og heldur ikki av búnaðarmonnum. Men júst í felagsskapi millum framleiðarar av búnaðarvørum hevur hin

Landbúnaðurin hevur ikki evnað at fylgt við í vinnuliga framburðinum. Er hesin ein komandi bóndi?

kooperativa hugsjónin gjørt vart við seg og sýnt glæsilig úrslit í okkara grannalondum, og er tað greitt, at umrædda organisering av sølu og keypi av búnaðarframleiðslu, er eitt av teim økjum, samgongan hugsaði um, tá hesin táttur kom við í samarbeiðsgrundarlagið. Verkligur og fakligur

kunnleiki er eitt berandi lið í allari vinnuligari útbýgging og legði landsstýrið fyrri tingið í seinastu tingsetu uppskot um, at heimild varð fingin at byggja nýggjan skúla og royndarstøð, men varð málið ikki endaliga avgreitt, men kemur fyrri aftur í ólavsøkutingsetuni.

Skattamál — tollur og avgjöld:

Greitt at fremja kelduskatt um stutta tíð

Nýskipan av skattalóg- gávuini er stórt og tíðar- krevjandi arbeiði og forar- beðið sera umfatandi. Politiskt eru skattaspurn- ingar viðbreknir, tí teir bera í sær fylgjur ikki einans fyrri landskassan, men eisini fyrri hin einstaka. Hesar fylgjur má ein gjølla kenna áðrenn nýskipanin fær gildi.

Avmarkingar í avskrivningunum til frama

Landsstýrið valdi fyrst at fáa frá hondini broytingar í skattgávu av parta- og øðrum feløgum. Henda lóggáva er roynd í tvey ár, at avmarkingarnar í ávisum avskrivningarmøguleikum, men hin lagaligara skatt-

ingin við fæstum prosent, hevur verið til frama fyrri vinnuliv okkara. Um somu tíð kom broytingin í skattastiganum, sum lætti munandi um beinleiðis skattin av láginn- tøkum. Í apríl í ár var uppskotið um umlegging av persónsskattinum lagt fyrri tingið, og vónar landsstýrið, at tingið megnar at fáa avgreitt málið soleiðis at lógin fær gildi til næstu áliðking.

Uppskotið er í nevnd, og verða tí bert nevndar høvuðsbroytingarnar, sum landsstýrið metir neyðugt at fremja, skulu vit hava eina skattalóg, sum er at samtyktarverð broytingar, hendar eru í okkara samfelag.

1) Ein bruttoskatta- skipan, 2) serskattin av hjúnafeløgum við sjálv-

støðugari inntøku, 3) ný- skipan av kommunuskatt- inum so grundarlagið verður javnað millum ymsu kommunurnar, 4) ymsar aðrar batar fyrri hin einstaka.

Hækkaður barnafrá- dráttur í áliðknaða skatt- inum úr 400 kr. til 800 kr. er samtyktur.

Stig á leiðini til kelduskatt

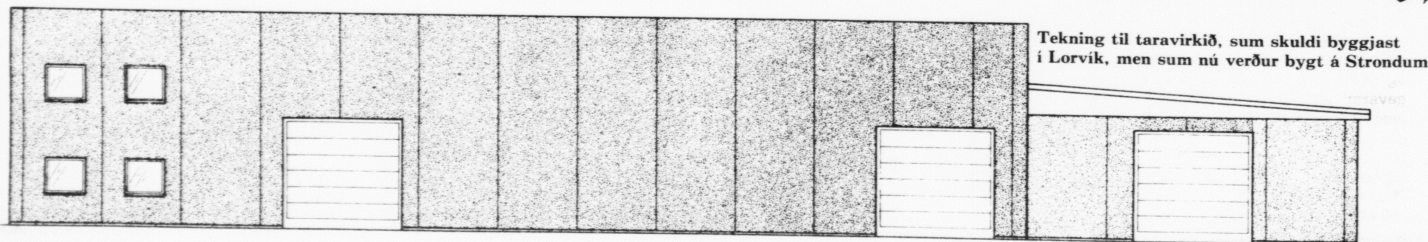
Tær broytingar, sum eru í uppskoti eru stig á leiðini, tí meting landsstýrisins er, at tað slepst ikki undan tíðarinnar kravi, sum er at samtyktarskattur ella kelduskattur verður skipaður.

Kelduskattur hevur verið hildin at krevja munandi stórra umsiting,

men eru nú tankar frammi, sum einfaldari á- líkning og umsiting, eisini eru nú inntøkur okkara fiskimanna, ella gjald- ingin av teim meira reglulig- ar, so betri ber til at leggja eina skipan til rættis enn fyrr, so tá skattabroyt- ingin landsstýrið hevur skotið upp um sanering av frádráttarfløkjunum í galdandi skattalóg, skuldi gótan verið greið at fram kelduskattin um stutta tíð.

Toll- og avgjaldsskipanir

Eitt av tólanum at stýra figgjarpolitikki við, sum stjórnir í øðrum londum nýta, er tolla- og avgjalds- skipanar, og eru inntøkur- nar av hesum tættum

Tekning til taravirkið, sum skuldi byggjast í Lørvik, men sum nú verður bygt á Strøndum